

Iva Svobodová-Pretschová

Výstava soch

(16. 6. - 21. 8. 2026)

Galerie současného umění Jeseník

28. října 880/16, Jeseník

Vernisáž výstavy proběhne

15. června 2026 v 18:00 hodin

ve výstavní síni Divadla Petra Bezruče

Kurátorka výstavy:

MgA. Monika Doležalová

Web: www.mkzjes.cz/galerie/

FB: Současné umění pro Jeseník

IG: soucasne_umeni_jesenik

Výstavní síň Divadla Petra Bezruče v Jeseníku se stává dějištěm autorské retrospektivy Ivy Svobodové (roz. Pretschové), místní umělkyně a peda-gožky, která svým působením dlouhodobě obohacuje kulturní i veřejný prostor Jesenicka. Současná expozice nabízí vhled do jejího tvůrčího světa, kde se setkává hmatatelná realita s mýtickou fantazií. Spojující linkou celé výstavy je hlína jako prapůvodní, zemité médium – hmota, v níž každá autorčina vize začíná a dostává svůj první tvar. Průřezová výstava konfrontuje autorčinu ranou tvorbu s díly současnými, které posouvají hranice její figurální stylizace.

Následující řádky této brožury vás zvou k nahlédnutí za oponu uměleckého procesu sochařky, pro kterou je tvorba dialogem mezi dlaněmi, materiálem a prostorem, v němž žije.

Rozhovor se sochařkou a malířkou Ivou Svobodovou

Otázky pokládala kurátorka výstavy Monika Doležalová

Ivo, na této výstavě vedle sebe stojí díla z tvých studií vzniklá před více než dvaceti lety a tvoje současná keramická tvorba. Jaké to je, vidět tyto své etapy konfrontované v jednom prostoru?

Obrázky jsou staré 30 let, v té době mě ani ve snu nenapadlo, že budu dělat sochy. Chtěla jsem hlavně malovat. První hlavu jsem udělala, když mi bylo 25.

Pracuješ s hlínou, betonem, sádkou i sklem. Podle čeho se rozhoduješ, který materiál dá té které emoci správný tvar, který se hodí k danému námětu?

Ono všechno má svůj počátek v hlíně. Všechno je z ní vymodelované a kdyby to šlo, tak já bych to v té mokré hlíně nechala, tak se mi to líbí nejvíc. Ale to nejde, takže buď ji vypálím, a nebo zaformuji. Pak zkouším různé další materiály. Třeba to sklo, co je na výstavě bylo součástí diplomky. Tam jsem dělala formy, které jsem dopředu věděla, že povezu do sklárny. Zkoušela jsem i jiné materiály, třeba vosk s pískem a cín, cement s trávou, prostě jsem s nimi experimentovala. Vždy je nejdostupnější sádka a z ní se to pak dá převést, posunout materiálově někam jinam.

Jsou modely pro realistické portréty konkrétní lidé z tvého blízkého okolí, nebo jde spíše o archetypy a otisky tvé vlastní optiky a nálad?

Jsou to opravdu realisticky ztvárnění modelové, kteří mi seděli. Třeba ta Janička (dcera), i když byla malinká mi seděla, a taky moje sestra. Akorát u portrétu Otty Wichterleho jsem si pomáhala fotkama.

V kontrastu s realismem jsou některé tvé keramické hlavy velmi stylizované, s divokými strukturami vlasů, které evokují přírodní živly nebo mýtické bytosti (např. Medúzu). Co tě odvádí od reality směrem k této fantastičtější tvorbě?

Na jednu stranu mě vždycky bavilo lidské tělo, ať malovat, nebo modelovat - podle reality. Ale pak mě baví si s tím hrát - vymyslím si nějaké stvoření a tam už mi nesedí nikdo modelem.

Na výstavě najdeme také dva obrazy s motivem pařezů, které balancují na hraně abstrakce. Jak spolu komunikuje tvá malba a sochařská tvorba? Zkoumáš někdy stejné téma jinými prostředky?

V té malbě, byly pařezy pro mě jednu dobu silné téma, pak taky kosti. Sochařství mi otevřelo asi další jiné možnosti ve chvíli, kdy jsem nevěděla co malovat.

Mnozí místní i návštěvníci Priessnitzových lázní v Jeseníku znají tvou tvorbu z exteriéru – kde jsi svými plastikami osadila řadu pramenů. Jak moc se liší proces tvorby pro otevřený prostor s tekoucí vodou od komorní tvorby pro interiér? Jak moc bylo řečené při zadání, co má být ztvárněno..?

U některých věcí to bylo jasně dané, třeba lev, nebo portrét. Ale například podoba Sofiina pramene přesně zadaná nebyla, tam jsem dělala návrhy, i toho, jak bude poskládané celé to posezení... A na Slovanský pramen byla soutěž, tam se vybíralo asi z pěti návrhů od různých autorů

Fotodokumentace na výstavě ukazuje jednu tvou nadměrnou realizaci. Chybí ti někdy ta fyzická výzva práce ve velkém měřítku, když se teď věnuješ spíše komornější keramice?

Láká mě to, udělat si "živáka"! Je to hodně o prostoru a pak o odlití, to bych potřebovala nějakého štukátéra k sobě, jak je to fyzicky hodně náročné... Chtěla bych si do budoucna vytvořit figuru, nebo půlfiguru - mám takové plány. Udělat Medúzu celou i s tělem....

Většinu svého času a energie dnes dáváš roli učitelky na ZUŠ, kde formuješ mladé talenty. Jak se ti daří balancovat mezi předáváním energie žákům a udržováním vlastního tvůrčího ohně? Obohacuje tě práce s dětmi a jejich bezprostřední kreativita?

Dřív jsem si myslela, že to budu mít tak půl na půl, učení s tvorbou. Teď ale víc učím, a pak už moc čas a energie na tvoření není. Potřebuju tvořit, abych mohla učit, kdybych sama nic nedělala, tak mi pak nepřicházejí ty nápady pro práci s dětmi. To, co já tvořím, i moje témata, se mi pak promítají i do učení.

A otázka na závěr - vnímáš ve své tvorbě vliv prostředí, kde žiješ, nebo konkrétně Jeseníků? Promítá se nějak do tvé tvorby?

No příroda určitě, hodně mých pařezů vznikla na Rejvíze, v lese, dřív jsem chodila malovat ven, třeba na lomy nebo do lesa potoky, tekoucí vodu. A u těch fantaskních námětů, tam se promítají živly, stvoření jsou spíše vodní, vodní živočichové.

Děkuji za rozhovor, věřím, že trochu poodkryje oponu tvého procesu tvorby a naláká k návštěvě výstavy v síni divadla Petra Bezruče, kde budu k vidění do 21. 8. 2026